Київський патріархат • Українська Православна Церква • Волинська єпархія • 992

Волинські єпархіальні відомості

За єдину Помісну Українську Православну Церкву!

Часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

№ 4 (89) квітень 2012 р.

ПАСХАЛЬНЕ ПОСЛАННЯ

високопреосвященнійшого Михаїла, митрополита Луцького і Волинського, боголюбивим пастирям, чесному чернецтву та всім вірним Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату

Христос воскрес!
Дорогі брати і сестри!

Чого шукаєте Живого між мертвими?
Нема Його тут, Він воскрес. *Лк. 24:5–6*

Радісним тремтінням наповнює нас ця хвилююча новина, яку найперше від ангела почули жінки-мироносиці, прийшовши за юдейським звичаєм помазати миром тіло померлого Ісуса. «Підіть швидше, скажіть ученикам Його, що Він воскрес із мертвих...» І від печери Гробу Господнього рушили вони у світ, аби з кожним поділитися цією ангельською звісткою.

Сьогодні, у цей світлий і радісний день, з уст усіх віруючих християн звучить дороге нашому серцю – «Христос воскрес!». Які величні і змістовні ці слова! Який безмірно глибокий богословський зміст у пасхальному привітанні! У них зосереджено сутність нашої віри, сенс нашого буття. Ці слова не просто нагадують нам про наше воскресіння в день Його великого і славного Другого Пришестя. Вони випромінюють дивовижну силу, яка пронизує все наше єство. Вони кличуть нас до життя вічного, переконують нас, що ми мусимо вмерти для гріха, щоб сказати разом з апостолом, що «вже не я живу, а живе в мені Христос» (Гал. 2:20).

В історії немає більшої події, ніж воскресіння Христа. Воно є джерелом і основою нашої віри, надії й любові, найбільшим доказом правдивості Христової науки і запевненням нашого майбутнього воскресіння. І хто буде так вірити і жити за тою вірою, той спасенний буде, а хто не повірить – осуджений буде (Мр. 16:16).

Протягом життя людина має багато земних радощів: молодість, красу, власну силу, сімейне життя, здійснення добрих справ, відвідування храму Божого – втіху від того, що ми живемо. Однак земні радощі – це лише відблиск істинної і вічної Божественної радості. «Не бачило око, і вухо не чуло, і на серце людини не приходило те, що Бог приготував тим, хто любить Його» (1 Кор. 2:9).

Воскресіння Христове єднає живих і померлих в одну сім'ю та спонукає нас боротися з гріхом. Воно навчає нас бачити в людині брата, образ і подобу Божу, надихає нас на боротьбу з неправдою, на прагнення побожного життя, моральної чистоти і святості.

Яким чином сталася ця подія? Євангелісти нічого не говорять про це, бо ніхто з них не бачив, як воскрес Господь і як Він вийшов із гробу. Воскресіння Христове, подібно до народження Його від Діви, залишається тайною. «Не зрозуміли, як Ти втілився, безтілесні Твої ангели, не почули, коли Ти воскрес, воїни, що Тебе пильнували», – співає Церква.

Свята Пасха – празник усього Християнства. Але ніде він не є таким світлим і таким радісним, як у Православ'ї. І ніде не відзначається так велично, як в Україні. Пасхальна ніч з її захопливою радістю переносить нас у життя майбутнього віку, в нову радість, радість вічну.

Благодатна сила великодніх богослужінь проявляється в тому, що вона навіть без особливих зусиль, без подвигів проникає в серце християнина, іноді навіть проти його волі. «Ті, що постилися, і ті, що не постилися, святкуйте вкупі, завзяті й ліниві, шануйте день!» – вигукує св. Іоан Золотоустий. І справді, чим, як не благодатним впливом із Неба можна пояснити, що в ці пасхальні дні несподівано для нас самих наше серце раптом звільняється від давньої, прихованої ворожнечі, від ненависті й ремствувань, що душа сповняється бажанням приголубити своїх ближніх, утішити засмучених, допомогти стражденним.

Своїм воскресінням Господь визволив нас не тільки від тілесної смерті, а й від смерті духовної, тобто від гріха. Гріх завдає людині не менше страждань, аніж тілесна смерть. Ми добре знаємо, як люди страждають від власних і чужих гріхів. Страждання від гріхів продовжується й у потойбічному житті, у пеклі – місці перебування грішників.

Христос Спаситель Своїми стражданнями, особливо в Гефсиманському саду і на горі Голгофі, переміг гріх і цим визволив нас від гріха. Тепер Він як Бог і Переможець гріха прощає гріхи людям, які каються. Ось чому апостол Павло разом із пророком Осією взиває: «Смерть! Де твоє жало? Пекло! Де твоя перемога?» (1 Кор. 15:55; Ос. 13:14).

Надія на Бога, на Його любов, на правду, на вічне життя дає нам благодатну силу перемагати всі труднощі, які нас постійно супроводжують. Нам треба вірити і любити, боротися і працювати, відстоювати національні інтереси, йти назустріч одне одному та не втрачати надії на краще майбутнє.

Святкуючи Воскресіння, будемо ж не тільки в ці урочисті дні, а й в усі дні нашого життя берегти в душах пасхальну радість, а свої почуття, помисли та дії співвідносити з нею.

Дорогі брати і сестри! Від усієї душі вітаю вас із Воскресінням Христовим. Зичу вам родинного щастя, доброго здоров'я і всього того, що кожен мріє отримати як дар від воскреслого Спасителя. Щиро поздоровляю голову Волинської обласної державної адміністрації Бориса Клімчука, голову Волинської обласної ради Володимира Войтовича, луцького міського голову Миколу Романюка, голів районних державних адміністрацій, міських, селищних і сільських рад зі святом Пасхи Христової та молитовно бажаю мудрості, злагоди, терпіння і допомоги з Небес у відповідальному служінні перед Богом і народом.

Нехай Ісус Христос, Який воскрес із мертвих, оберігає нас у мирі, братерстві й любові, дарує нам пасхальну радість, пошле українському боголюбивому народові добробут, а Українській Церкві єдність.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа і християнська любов, яка є основою життя на землі й у вічності, нехай завжди перебувають з усіма вами.

Христос воскрес!
Воістину воскрес!

З ласки Божої
+ Михаїл
митрополит Луцький і Волинський

«Воскресіння Господа Бога і Спаса нашого Ісуса Христа». Центральна частина образа двунадесятих свят. Кін. XIX ст. Україна. Зберігається у Музеї волинської ікони

Це число нашої газети вийшло за сприяння **Волинського благодійного фонду Степана Івахіва**, який вітає краян із радісним і світлим Великоднім святом. Адже для нас, християн, цей день – справжнє торжество віри, час для найсвітлішої радості, яка надовго оселяється в серці й підтримує нас. Нехай приклад людинолюбства, який ми отримали дві тисячі років тому, ніколи не втрачає для кожного з нас своєї духовної величі. Нехай усі ми будемо сповнені миром, надією та любов'ю!

ХРОНІКА

У консисторії

2 березня інспектор з питань місійної діяльності Управління єпархії протоієрей Юрій Близнюк взяв участь у передачі «Ранковий гість» Волинської обласної державної телерадіокомпанії про Великий піст (ведучий Микита Чибар). У телеефірі було порушено питання про значення та суворість посту, про т. зв. інформаційний піст тощо.

У першу чергу ми повинні усвідомити, що таке піст, зазначив о. Юрій. Адже це стриманість, не утриманість від їжі, а утриманість – від гріха. Це – оновлення нашої душі, приборкання злих помислів, перемога світлих вчинків. Сьогодні ми живемо у світі інформації. Тож часто людям через телекомунікаційні мережі не вистачає спокою, миру, усамітнення для молитви та роздумів, підкреслив душпастир. Під час посту людина має відновити цілісність душі й тіла, а безліч інформації, яку вона сприймає, лише заважає цьому. Тому під час посту треба обмежувати себе в непотрібних зустрічах, іншому спілкуванні, перегляді телепередач і сайтів, тобто в усьому, що стоїть на заваді духовному життю. Також о. Юрій розповів глядачам про Великий четвер, що є спомином про Тайну вечерю, під час якої було започатковано таїнство Євхаристії (Причастя). Торкнувся також теми про рухомість Пасхи й зазначив: її святкування в християн не збігається зі святкуванням у юдеїв, бо в юдеїв це спомин про вихід із Єгипту, а у християн – про воскресіння Христове. Наостанок священик побажав усім глядачам, щоб піст для них був весною душі, тобто її оновленням.

21 березня вікарій нашої єпархії єпископ Володимир-Волинський Матфей та віцеканцлер протоієрей Олександр Безкоровайний на запрошення начальника Управління СБУ у Волинській області генерал-майора Володимира Мельниковича взяли участь в урочистостях із нагоди 20-річчя створення Служби безпеки України, що проходили в облмуздрамтеатрі ім. Т. Шевченка.

У Горохівському деканаті

З **27 лютого по 4 березня**, першого тижня Великого посту, в храмі Успіння Пресвятої Богородиці с. Скригово перебувала копія Тростянецької чудотворної ікони Богоматері «Одигітрія». Її привіз сюди священик Сергій Ледвовк із с. Тростянець Ківерецького деканату, де в храмі Святої Трійці міститься цей чудодійний образ.

Як повідомила місцева вчителька християнської етики Євгенія Харків, протягом тижня настоятель парафії священик Сергій Лівончук відправляв молебні, акафісти перед Тростянецьким образом та іконою Господа Ісуса Христа (яка, за словами о. Сергія, час від часу мироточить, востаннє – що, вочевидь, знаково – напередодні прибуття святині з Тростянця, у Прощену неділю).

У вівторок богослужіння в скригівській церкві очолив декан протоієрей Андрій Сидор. Виголошуючи проповідь, він зокрема підкреслив, що слухати Слово Боже, розуміти його – запорука щастя, душевної радості. Через біблійні розповіді та проповіді священика люди пізнають, як Господня наука допомагає робити вибір на користь добра, уникати важких гріхів, любити ближнього, шанувати батьків та старших, зазначив душпастир. А настоятель розповів про святині як засіб, через який Господь подає благодатну поміч віруючій людині.

Під час перебування чудотворного образа у Скригові перед ним молилися не лише місцеві священики й віряни, а й зі Львівської та Рівненської єпархій. Після Божественної Літургії у Неділю торжества православ'я святиню повезли в Берестечко.

В академії

5 березня викладач Волинської православної богословської академії (ВПБА) кандидат богословських наук Андрій Хром'як взяв участь у круглому столі «Сучасна українська богословська термінологія: традиції, стан, перспективи», що відбувся в Київській православній богословській академії (КПБА) під головуванням Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета й за участю численного духовенства, науковців, викладачів, аспірантів, студентів. Організатори заходу – кафедра філології КПБА спільно з Інститутом української мови Національної академії наук України. Сайт Vpba.org повідомляє, що учасники обговорили актуальні проблеми сучасного стану української богословської термінології, окреслили перспективи праці у цій галузі, закликали об'єднувати зусилля та поєднувати знання й досвід богословів і філологів для підготовки фундаментальних праць на високому фаховому рівні.

22 березня у Волинській православній богословській академії відбулася науково-практична конференція «Митрополит Іларіон (у миру професор Іван Огієнко) – видатний ієрарх Православної Церкви і будівничий української держави». У конференції взяли участь канцлер єпархії протоієрей Микола Цап, ректор ВПБА протоієрей Ігор Швець, ректор Рівненської духовної семінарії (РДС) протоієрей Віталій Лотоцький, викладачі-богослови з Києва, Луцька, Рівенщини, вихованці ВПБА. Також до слова було запрошено журналіста Василя Ворона, який подарував академічній книгозбірні рідкісні праці Огієнка. На заході представлено книгу Степана Ярмуся «Про сили зла...», видану цього року у Вінніпезі. За результатами конференції випущено збірник матеріалів із тридцяти двох праць про життя та діяльність митрополита Іларіона.

Не забули пом'янути

10 березня, в день смерті Тараса Шевченка, священнослужителі й миряни обласного центру хресним ходом від кафедрального собору Святої Трійці пройшли до пам'ятника Кобзареві й помолилися за спокій його душі. Очолив богослужіння митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Владика оголосив про початок підготовки до відзначення 200-ліття з дня народження Т. Шевченка.

Заупокійні літії по рабові Божому Тарасію відбулися й у благочиннях єпархії, зокрема, в Ковелі, де панахиду очолив міський декан протоієрей Анатолій Александрук.

Не можна мовчати!

12 березня Волинська обласна рада прийняла звернення щодо ставлення до гомосексуалізму та легалізації одностатевих «шлюбів». Автор проекту рішення – депутат облради протоієрей Віталій Собко, заступник голови її постійної комісії з питань духовності, релігій, освіти і науки, культури, ЗМІ. Депутати звернулися до Президента Віктора Януковича, Кабінету Міністрів і Верховної Ради України із проханням та вимогою не допустити руйнування віковічних устоїв нашого народу, категорично не поступатися традиційними моральними та родинними цінностями, які є нормою життя переважної більшості українського суспільства й, зокрема, Волинського краю.

«Наслідки хибного шляху, на який наполегливо штовхають нас, настільки серйозні, що недопустимо мовчки спостерігати, як під гаслами боротьби з дискримінацією та забезпечення прав сексуальних меншин збоченці прагнуть віддалити наше законодавство від суспільної моралі, поширити в нашій країні статеву розбещеність, яка неодмінно призведе до виродження нації. Ми проти того, щоб неприродний і ненормальний спосіб життя впроваджували, як природний і нормальний», – ідеться в документі.

Крім того, цим зверненням облрада підтримала Декларацію Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій «Про негативне ставлення до явища гомосексуалізму та спроб легалізації так званих одностатевих шлюбів (реєстрації одностатевих партнерств)», ухвалену 15 травня 2007 р., а також закликала підтримати законодавчі ініціативи, спрямовані на боротьбу з пропагандою гомосексуалізму та проти реєстрації одностатевих «подружжів».

Рішення Волинської обласної ради направлено і головам усіх обласних рад України із проханням підтримати це звернення.

У Володимирському районному деканаті

13 березня помічник декана протоієрей Микола Гінайло взяв участь у відкритті виставки учнів художньої школи «Світ очима дітей», що проходить у міському центрі соціальної реабілітації управління праці та соціального захисту населення. Священик поблагословив учасників, наголосивши: у дні посту ми повинні мати серця відкриті для

Продовження на 4 стор.

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

16 квітня – преподобного Микити, сповідника, ігумена обителі Мидикійської

Православна Церква вшановує святого Микиту в першу чергу за силу його переконання і здатність вести за собою вірних. Власним чернечим життям він настільки яскраво і жертовно віддавав себе служінню Господу, що люди з радістю йшли в монастир, поповнюючи його істинними служителями.

Преподобний Микита народився в Кесарії Вифінійській (теперішня Туреччина) у благочестивій родині. Мати померла на восьмий день після його народження, і батько, на ім'я Філарет, прийняв монаший постриг. Дитина залишилася під опікою бабусі, що виховала його в християнському дусі. З юнацьких років Микита прислуговував у церкві. З благословення місцевого старця попрямував у Мидикійский монастир, де ігуменом був святий Никифор.

Через сім років доброчесного життя в монастирі, що славився строгим уставом, Микиту висвятили на пресвітера. Преподобний Никифор, знаючи про благочестиве життя молодого ченця, доручив йому управління обителлю, бо сам був важко хворий. Через кілька років тут уже молилися 100 ченців.

Коли св. Никифор у глибокій старості відійшов до Господа, браття одностайно обрали ігуменом о. Микиту. Творець удостоїв його даром чудотворення. За молитвою преподобного почав говорити глухонімий юнак, до божевільного повернувся розум, отримали зцілення дві біснуваті жінки.

З іменем цього проповідника пов'язаний складний період боротьби православних християн із єрессю іконоборства. Ми славимо Божих угодників, згадуючи щороку про них всенародними святкуваннями, присвячуємо їм храми. Ще вшановуємо ікони Ісуса Христа, Богородиці, святих.

Того часу шанування ікон деякі віруючі вважали ідолослужінням. Насправді ми нікому іншому не служимо, а тільки Єдиному в Тройці Богові. Хто вшановує ікону, той через ікону поклоняється першообразу. Таким чином, ніяк не можна відокремлювати шанування ікони від шанування того, хто на ній зображується. Те й друге перебувають у єдності, подібно як шана, що віддається царському посланцеві, нероздільна з шаною, що віддається самому цареві.

За імператора Лева Вірменина єресь іконоборства відновилася. Імператор викликав до себе ігуменів усіх монастирів, аби перетягнути на свій бік. У числі покликаних був і преподобний Микита, який твердо відстоював православне сповідання. За його прикладом залишилися вірні шануванню святих ікон усі ігумени. Їх кинули до в'язниці, а імператор і лжепатріарх Феодот вирішили вдатися до хитрощів. В'язням запропонували свободу в шануванні образів, якщо ті причастяться у Феодота. На благання інших сповідників Микита пішов у храм, де спеціально були виставлені ікони. Там він разом з іншими в'язнями причастився. А коли всі повернулися в монастир, виявили: нічого у ставленні до них не змінилося на краще. Тоді Микита розкаявся у своєму вчинку, повернувся до Константинополя і почав безбоязно викривати іконоборчу єресь. Спроби імператора переконати преподобного результатів не дали. Шість років, до смерті Лева Вірменина, Микита провів в ув'язненні. За цей час у голоді й скорботах Божий угодник звершив чимало чудес. За молитвами преподобного звільнили двох бранців фрігійського царя, троє мандрівників, яких поминав праведник, врятувалися після корабельної аварії.

Отож, ми шануємо цього угодника насамперед за стійкість духу і вміння вести свою паству до спасіння, а також за захист православ'я, яке потерпало в ті часи від іконоборства, і прохаємо нині: «Преподобний Микито Сповіднику, моли Бога за нас».

Віталій КЛІМЧУК

РОЗДУМИ

КАПІТАЛ БЕЗ ІНФЛЯЦІЇ

Що для нас є сенсом життя? Ви скажете – ці міркування занадто далеко від нас. Який сенс?! Ми живемо і насолоджуємося життям, хочемо побільше від нього отримати... Що для цього потрібно? Ну звісно ж – гроші! Авжеж, ми повинні заробляти гроші собі на прожиття. Але, погодьтеся, нам завжди їх мало, нам завжди їх не вистачає... І ми прагнемо більшого. Ми починаємося крутитися як тільки можна, щоб збагатитися, але і того нам недостатньо, і ми далі рвемося... Ми вже починаємо робитися шалені, адже це перетворюється в манію... Вже не видно в тому сенсу, бо маємо набагато більше, ніж нам необхідно. І починається витрачання тих грошей на пусті розваги, на шкідливі насолоди, на непотрібні земні «блага».

І виходить так, що не гроші служать нам, а ми їм. І думаємо, що можемо придбати все... Що нібито гроші це головне, а все інше це так – романтизм.

Але чи гроші – це те, що нам необхідно для повного щастя? Чи щаслива людина обов'язково багата – МАТЕРІАЛЬНО? Адже є ще багатство духовне. Згадаймо слова Ісуса Христа «Збирайте ж собі скарби НА НЕБІ, де ні черв, ні тля їх не точать, і де злодії не підкопуються і не крадуть» (Мф. 6:20).

Але чи часто ми над цим задумуємося? Напевно, тільки тоді, коли наступає біда, і ми звертаємося до Бога, і питаємо: «Боже, навіщо Ти так з нами?». І, може, тоді тільки розуміємо, що корінь усіх наших проблем – у цьому єдиному бажанні збагатитися... Звісно, ми не можемо прожити без тих «папірців», але маємо контролювати себе, щоб не потрапляти в залежність. Адже

диявол так і чекає, щоб ми піддались цій спокусі, з тенет якої дуже важко вибратися...

Отже, намагаймося більше збагачуватися духовно, ніж матеріально. І пам'ятаймо, що на все воля Божа і що по вірі нашій воздасться нам!

Єлизавета ГОРЩАР
Ілюстрація Арсена ГРЕБЕНЮКА

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

«...ТИМ, ЩО В ГРОБАХ...»

Що означають проводи на кладовищі, або Провідна неділя? Чому вона ще називається Антипасха, чи Фомина неділя? І чому саме цього дня здійснюється загальне поминання померлих, якщо за церковним календарем воно припадає у перший вівторок після Світлого тижня? Чому могили окроплюють свяченою водою?

Відповідає клірик парафії Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку протоієрей Богдан Гринів

Після воскресіння Спасителя зникла перепона між світом земним і небесним: люди і душі померлих родичів отримали чудову нагоду зблизитися і розділити разом радість цієї події. До воскресіння Христового місце душ праведників було невизначеним. А після нього вони отримали вічне блаженство. Бо коли людина згрішила, Господь «вигнав Адама, і поставив на сході біля саду Едемського Херувима і полум'яний меч, який обертався навколо, щоб охороняти путь до дерева життя» (Бут. 3:24). Тому воскресіння Христове стало найрадіснішою подією в історії всього людства до кінця світу.

Від Великодня упродовж цілого Світлого тижня царські врата у храмах, які символізують двері Раю, постійно відчинено: дорога в Христові обителі відкрита. Як говорить Христос, «Бог не є мертвих, а Бог живих»… «бо в Нього всі живі» (Мк. 12:27; Лк. 20:38). Колись померло тільки їхнє тіло.

Молячись у Світлі дні за померлих, ми немовби єднаємося з Церквою Небесною, розділяючи з усіма ними пасхальну радість, співаючи в храмах і над могилами наших рідних воскресний тропар: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав і тим, що в гробах, життя дарував». А коли закінчується Світла седмиця, тобто перший тиждень після Великодня, ми нібито прощаємося з душами наших рідних, начебто проводжаємо їх назад в оселі небесні, тому й неділю цю називають Проводами, або Антипасхою. Грецький префікс *анти* означає протилежність. Тобто якщо Воскресіння Христове, Пасха – свято зустрічі з душами померлих, то Антипасха – наче розлука з ними до наступного Великодня, а в цілому – до другого пришестя Христа. Інша назва – Фомина неділя. Бо в Святому Письмі читаємо про апостола Фому, який до останнього не міг повірити у воскресіння Спасителя, поки сам Його не побачив. Тому Христос явився Фомі, щоб укріпити його у вірі.

У різних регіонах, селах – свої традиції поминання. Подекуди це роблять навіть першого дня Пасхи. У деяких місцевостях Проводи відбуваються в неділю Жінок-мироносиць, а в деяких – аж на перший день Трійці. Є стародавній звичай поминати померлих у Світлий четвер, по-народному так званий Навський великдень. Слово «навь» давньоруською означало «мрець». Тобто померлі ніби кличуть: «Принесіть нам молитовну жертву». Таке поминання характерне більше для Волині. Але загальне поминання померлих відбувається саме з четверга до неділі. Поминання у вівторок після Світлого тижня, як це записано в календарі, – традиція Російської Православної Церкви.

До Проводів люди готуються заздалегідь. До Великодня прибирають могили, а в день поминання йдуть на Літургію, несуть хліб або паску з крашанками (символізують життя вічне) й обов'язково подають записки за упокій. У селах після панахиди церковною процесією всі вирушають на кладовища (у великих містах ця традиція не збереглась). Усі обходять цвинтар, виконуючи пасхальні піснеспіви, відправляється літія́ з чину похорону Великодного тижня. А вже після молитви панотець окроплює свяченою водою кожну могилу, що знаменує очищення душі померлого.

Добре не тільки помолитися за душу, а й згадати все життя людини, подякувати за все добро, яке вона сотворила.

Оскільки через воскресіння Христове ми наче зустрічаємося з померлими родичами і розділяємо з ними великодню радість, то символічно розділяємо з ними й пасхальну трапезу. Звичайно, матеріальної їжі душі не потребують, але це єднання мертвих і живих знаменує єднання в Царстві Небесному.

Традиція трапези на Проводах тягнеться від перших християн, у яких було прийнято спільні так звані агапи, тобто вечері любові. Ця традиція зберігається й досі, як-от поминальні обіди після похорону. Це вияв нашої любові до душі, яка відійшла у вічність.

Залишати їжу на кладовищах не можна, аби за нею не тягнулися тварини, які оскверняють могили, святі місця. Якщо після вашої скромної трапези залишаються продукти, добре роздати їх бідним і попросити помолитися за душі ваших рідних.

Поминати померлих алкоголем Церква категорично забороняє! Алкоголь призводить до помутніння розуму, а це може вилитись у зневагу до душі, в насмішки і блюзнірство. Ні в якому разі не залишайте горілки біля хреста!

Ми любимо своїх рідних, часто згадуємо, сумуємо і, буває, не стримуємо сліз, особливо коли приходимо до могил. Однак у Світлий тиждень, як би не було важко через людську неміч, варто стриматися від цього. Бо тим перекреслюємо свою і їхню віру у Христове воскресіння, у воскресіння мертвих і оселення їх у Царстві Небесному. Сумуючи і плачучи, ми ніби не віримо в силу Божу, яка може упокоїти душу в Раю. Але ж воскресіння Христове непереможне. Христос воскрес!

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Звертайтесь до редакції: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1; (0332) 72-21-82; pres-sluzhba@ukr.net

РОЗДУМИ

«ВЖЕ НЕ Я ЖИВУ, А ЖИВЕ В МЕНІ ХРИСТОС...»

Цими словами апостол Павло звертався до галатів – мешканців стародавньої області Галатії. Але ці слова є актуальними й сьогодні, вони також стосуються нас – сучасних християн.

Напевне, хтось дорікне: «Та коли це було! Тоді була зовсім інша ситуація…». Але це тільки так здається – насправді все те саме. Ми лишилися тими самими грішними людьми, з тлінним тілом, яке нас повсякчас тягне у гріх, із душею, яку занапащуємо щомиті, з постійними проблемами… Звісно, прийшов науковий, технічний прогрес – чимало людей майже нічого не роблять, за них усе виконують машини. І це, вважаєте, однозначно пішло на користь? Навпаки, часто-густо ще погіршило ситуацію, адже ми не намагаємося, щоб речі служили нам, а стаємо їхніми рабами. Ми тепер у всьому послуговуємося не серцем, а розумом, скрізь шукаємо вигоду, прикриваючись, що робимо користь для суспільства.

Але хіба ми стали добрішими, уважнішими один до одного, співчутливішими, більш люблячими? Та звісно, що ні. Цей прогрес з однієї сторони веде до страшного регресу довкілля, з іншої – деградації моральних цінностей, а їх ніяка техніка не замінить.

Однак, незважаючи на ці всі обставини, ми все ж хочемо врятуватися від погибелі, потрапити до Раю. Признаємося собі у цьому чи ні, але страх перед вічними муками у нас є, та ще й немалий. У декого це навіть переростає у фобію – нав'язливу боязнь смерті. Цей страх пов'язаний із невідомістю, людину лякає те, чого вона не знає про свою долю після земного життя. Людина просто відчуває, що їй доведеться відповідати за всі свої вчинки, і саме це її лякає.

Але для того, щоб не потрапити до пекла, треба щось робити. І от деякі люди починають хапатися за церковну догматику, каноніку, літургіку... і ще за багато церковних книг. Детально «проштудіювавши» якусь часточку тієї літератури, вони намагаються втілювати це у життя – борються, щоб усе строго виконувалося, вказують, що, як, де й коли потрібно робити, і думають, нібито вже спаслися.

Але печаль у тому, що сліпе виконання догматів нікого не врятує. Згадаймо уривок із Євангелія (Лк. 7:36–50). Фарисей Симон запросив Христа до свого дому. Про це дізналась одна грішниця і принесла з собою пляшечку міра: вельми дорогої запашної мазі. «І, припавши до ніг Його ззаду, плачучи, почала обмивати ноги Його слізьми, і обтирати волоссям голови своєї, цілувала ноги Його і мастила миром. Фарисей, побачивши це, почав у думках докоряти Христа: що ж це Він дозволяє доторкатися до Себе грішниці. Христос, бачачи ці помисли, через притчу дав йому зрозуміти, що він неправий. Жінці сказав: «Віра твоя спасла тебе; йди з миром».

Тому нам варто задуматися над тим, що врятувати свою душу зможемо лише тоді, коли будемо насамперед щиро вірити. Я не відкидаю догмати, їх дотримання важливе для кожного християнина, але всі вчинки людини мають проходити через призму віри, саме вона має бути основою всіх намірів і починань. Саме тому апостол Павло й каже галатам, що «вже не я живу, а живе в мені Христос» (Гал. 2:20). Для того, щоб повірити, треба дозволити Господеві увійти в наше єство, а найперше відкрити Йому душу. Ми ніби і впускаємо Бога у наше серце, намагаємося іти за ним, робити все на Його славу, але... проти ближніх своїх. І тут уже постає дилема: що краще – сліпе виконання догматів чи отака «віра», яка просто «перекреслює» Самого Бога?

Знову звернімося до Євангелія. «Вийшов сівач сіяти зерно своє і, коли сіяв, одне впало при дорозі, і було потоптане, і птахи небесні подзьобали його. А інше впало на каміння і, зійшовши, всохло, бо не мало вологи. А ще інше впало поміж терня, і виросло терня і заглушило його. Інше ж упало в добру землю і, коли зійшло, дало плід устократ» (Лк. 8:5–8). Сказане вище стосується того зерня, що упало між тернів, які його заглушили. Ми ніби й готові відкритися Богові, і впускаємо Його, але потім наша злоба, як терен, заглушує те добре, що було у нас укладено.

Єлизавета ГОРЩАР

БУДЬМО ПИЛЬНІ!

ТРЕБА ДОЛАТИ БЕЗДУХОВНІСТЬ

Молодіжне братство Святителя Феодосія Чернігівського, яке нещодавно заснували при однойменному храмі Луцька, поширило звернення до української молоді щодо резонансної події в Миколаєві з 18-річною Оксаною Макар. У ньому братчики аналізують нинішні реалії повсякденного життя, шукають і знаходять причини духовного занепаду нашого народу, закликають молодь не забувати про Бога, – єдиного нашого Заступника.

Братство було створено для того, щоб працювати з юнаками й дівчатами, котрі після загальноосвітньої та недільної шкіл залишаються сам на сам із викликами сьогодення. Про це зазначив настоятель Свято-Феодосіївської парафії протоієрей Ігор Швець. Також він підкреслив, що наодинці молоді важко справитися з тим засиллям жорстокості й аморальності, які, на жаль, властиві нашому суспільству. Перебуваючи ж при храмі, юнь буде постійно під опікою Церкви, тож навчатиметься на практиці заповідей Божих. А це допомога потребуючим, людям старшого віку, участь у парафіяльних заходах, просвітницька діяльність тощо.

Звернення Молодіжного братства Святителя Феодосія Чернігівського до української молоді

Сьогодні, 18 березня 2012 р., на засіданні Молодіжного братства Свято-Феодосіївської парафії м. Луцька, після обговорення події, що трапилась у місті Миколаєві з Оксаною Макар, яка постраждала від рук насильників, заявляємо таке:

Ми, як і вся українська громадськість, вражені жорстокістю і дикістю скоєного злочину… Нас збентежила не тільки доля потерпілої, але й полеміка довкола цієї події. Відповіді на головне питання – хто винен в цьому злочині, – на нашу думку, так і не прозвучало. Найактивніші політики різних партій, як завжди, говорили дуже багато, відмічали різні деталі й нюанси цієї проблеми, але про найважливіше ніби посоромились сказати. Мабуть, дійсно соромно, бо вони, наші політики, з самого початку державної незалежності України опустили народ у багно розпусти і вседозволеності. Під гаслами демократії фактично кожен новий президент та уряд сприяв розтлінню власного народу і його майбутнього – молоді.

А тепер дорослі дядечки та тітоньки дивуються і ніби не розуміють, звідки прийшло лихо, яке з кожним роком набуває все жахливіших і потворніших форм. Нехай не лицеміряють! Їм добре відомо, що воно прийшло з екранів телевізорів, де розпуста, жорстокість і вбивство давно стали нормою; з нашої «найдемократичнішої» у світі преси, наповненої безсоромністю та огидою; із «шедеврів» сучасної української літератури, відзначених найвищими нагородами, в яких головні «позитивні» герої вбивають і блудять.

Нам зрозуміло, хто винен у трагедії, що сталася в Миколаєві, – і потерпіла, і кати є жертвами нашого суспільства, спотвореного безбожництвом, аморальністю та загребущістю. Ті, котрі повинні захищати нас від небезпек і загроз, стали нашою найбільшою небезпекою і загрозою. Тож, можливо, пора вже спам'ятатися «отцям нації» і їхнім ставленикам на різних рівнях та припинити духовне знищення власного народу.

Трагедія трапилася 8 березня, у Великий піст, коли, забувши про Бога і поради Церкви, наш народ упав у розгул і пияцтво. Як ми, члени Молодіжного братства, провели цей день? Прислухавшись до порад наших духовних пастирів не віддаватися пияцтву та іншим гріховним пристрастям, знаходились у стані духовного здоров'я. Збираємось обов'язково привітати своїх матерів і сестер, але пізніше, в Неділю жінок-мироносиць, також на День матері, до чого закликаємо і вас...

Ми, молоді, яким створено небезпечні для існування умови, бережімо себе і пам'ятаймо, що єдиним нашим Заступником є Господь Бог. Тож не забуваймо звертатись по допомогу до Нього, щоб серед теперішніх загроз не піддатися спокусам і не загинути!

ХРОНІКА

Продовження. Початок на 2 стор.

добра, добрих справ. Маленьким майстрам у подяку за їхню творчість душпастир вручив подарунки. На картинах представлено сьогодення, бачення традицій української родини, відтворено прагнення тепла та сімейного затишку, храми Володимира.

Протягом лютого – березня о. Микола, який є головою Благодійного фонду «Матері Божої неустанної помочі», спільно з іншим духовенством надав матеріальну допомогу тим, що потрапили у складні життєві обставини. Священнослужителі відвідали Березовичівську, Хобултівську, Білинську, Бубнівську, Микитичівську, Оваднівську, Суходільську сільські та Устилузьку міську ради й через місцевих голів передали для потребуючих одяг і взуття, а для дитячих садків, шкіл – іграшки, розноси. Як зазначив душпастир, подібні заходи було проведено раніше в навчальних закладах Володимира.

23 березня відбувся пленум міськрайонної організації ветеранів України, присвячений 25-річчю її створення. На запрошення президії ради організації в урочистому засіданні взяв участь помічник районного декана. Він привітав учасників пленуму, передавши благословення митрополита Михаїла, побажав миру та добра, родинного затишку, здоров'я, щастя та зустрічі у святу великодню ніч для спільної похвали воскреслого Господа. Від Благодійного фонду членам ветеранської організації передано подарунки.

У Турійському деканаті

18 березня, у 3-ю неділю Великого посту, хрестопоклонну, в Турійському районному будинку культури відбувся концерт «Хресту Твоєму поклоняємось, Владико». Як повідомив декан протоієрей Микола Даньків, цього року захід пройшов утретє. У виконанні дев'яти місцевих церковних хорів прозвучали постові пісні. Ведучим концерту був о. Микола, а глядачами – мешканці райцентру, вірні як Київського, так і Московського Патріархатів. Концерт відбувся за сприяння ВО «Свобода».

Об'єднуватись і діяти

19 березня голова інформаційно-видавничого центру єпархії протоієрей Віталій Собко взяв участь у круглому столі «Гендерна політика: міфи й реалії». Під час заходу, який організувала й провела в малому залі облради громадська організація «Християнський рух за життя», проблему обговорювали священнослужителі різних конфесій, представники влади, громадські діячі та юристи з Луцька і Львова. Розповідаючи про передумови й сам процес прийняття Волинською обласною радою звернення щодо ставлення до гомосексуалізму та легалізації одностатевих «шлюбів», о. Віталій зазначив, що в Україні діє перший етап реалізації гендерної політики, гіркі плоди якої вже пожинають у країнах Європи і США. Це визнання статевих збочень, як норми людського життя, легалізація одностатевих «подружжів», усиновлення дітей збоченцями, пропаганда содомської ідеології в освітніх закладах і, найгірше, переслідування тих, хто намагається боротися з поширенням цих гріхів. На думку священика, в Україні гендерна політика небезпечна тим, що загалом подається як дотримання рівних прав чоловіків і жінок, боротьба з дискримінацією. Тож у суспільстві складається уявлення про цю політику здебільшого далеке від негативного. І лише ті, хто глибше вивчає проблему, довідуються про подальші кроки ідеології гендеру, зокрема й у контексті нашого законодавства, про вже легалізовану українською державою діяльність збоченців, про запланований на травень цього року перший гей-форум у Києві тощо. У жодному разі всього цього не можна допускати, якщо не бажаємо духовно-моральної деградації та виродження нації.

За результатом роботи круглого столу прийнято звернення до очільників держави. Крім того, представник Київського Патріархату запропонував релігійним, громадським та іншим організаціям Волині утворити рух опору гендерній ідеології, сформулювати чітку декларацію та систематизувати координацію дій, спрямованих насамперед на просвітництво щодо цієї проблеми державних мужів, освітян, молоді.

20 березня голова інформаційно-видавничого центру єпархії взяв участь в авторській передачі політолога Тараса Літковця «Постскриптум» на радіо «Луцьк» про гендер у світі та Україні.

Патріоти пам'ятають

Цього року відзначаємо 130-ліття з дня народження і 40-ліття із дня впокоєння митрополита Іларіона (у миру Івана Огієнка) – видатного громадсько-релігійного діяча, науковця, перекладача Біблії, який у воєнні часи був архієреєм Холмської єпархії. Цій даті присвячено низку заходів різних установ. Зокрема, 17 січня під час урочистої академії в ім'я професора І. Огієнка, що відбулась у Волинському національному університеті ім. Лесі Українки, було відкрито меморіальну дошку на будівлі історичного факультету – на причілкові, що виходить на вулицю Огієнка. Її створено за почином Товариства «Холмщина», за сприяння державної влади.

25 березня дошку освятив настоятель луцької парафії Холмської ікони Пресвятої Богородиці протоієрей Михайло Онищук, який здійснює духовну опіку Товариства. Він зазначив, що вихідці з Холмщини й Підляшшя чинять благородну справу, не даючи згаснути пам'яті про цю частину Батьківщини. Однак зробив зауваження, що ініціатори й виконавці не порадилися зі священиком, беручись до такої відповідальної та недешевої справи. Тож твір вийшов не зовсім вдалим: напис говорить про митрополита, проте зображений він ще як мирянин. Але ж українці Забужжя вшановують цією дошкою насамперед духовного провідника, а не лише світського науковця.

Того ж дня на Міському меморіалі біля пам'ятного знака українцям, депортованим із території теперішньої Польщі, відбулося віче скорботи. На ньому о. Михайло висловив присутнім представникам влади пропозицію: спорудити поруч зі стелою спалених сіл Волині стелу українських сіл, знищених під час сумнозвісної акції «Вісла».

З Єрусалима до Острога

29–30 березня відбулася V Всеукраїнська олімпіада з основ християнської етики «Юні знавці Біблії» в Національному університеті «Острозька академія» за підтримки Міністерства освіти, науки, молоді та спорту й Українського біблійного товариства. Незадовго до цього за успішне проведення олімпіади та вдалий виступ учасників із Волині молилися на Святій Землі прочани з нашої єпархії. Молебень очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. Для бібліотеки Академії на прохання її професора протоієрея Василя Жуковського було придбано цінне видання Тори (П'ятикнижжя Мойсеєве у Юдаїзмі), за яким будуть проводитись релігієзнавчі дослідження. Владика запалив від благодатного вогню свічки за кожного з учасників олімпіади. Цю книгу та свічки передала в Острозі на урочистому відкритті олімпіади керівник паломницького центру «Осанна» нашої єпархії Лариса Савчук.

Щиру молитву богомольців почуто: волиняни здобули переконливу перемогу на олімпіаді – школярі різних класів отримали перші, другі і треті місця.

Букет молитов на домовину

28 березня на 75-му році життя відійшов у вічність відомий у нашому краї журналіст, багатолітній головний редактор газети «Волинь нова» Степан Сачук. 30 березня небіжчика було відспівано в кафедральному Свято-Троїцькому соборі. Чин похорону очолив митрополит Луцький і Волинський Михаїл. У проповіді владика, зокрема, сказав: «Із життя пішов той, хто не бажав бути на заслуженому відпочинку, хто постійно перебував у русі, у справах. Одначе наш Бог, як сказано в Писанні, – не Бог мертвих, а живих. Тож новопреставлений Степан перейшов до життя нового, вічного. Він, як і кожен із нас, має відповісти за кожен свій крок, за кожну думку. Ми ж повинні молитися за раба Божого Степана, покласти своєрідний букет молитов на цей гріб, щоби милосердний Господь оселив його там, де праведні спочивають».

Відроджуючи релігійну драматургію

31 березня на хвилях Волинського радіо і радіостанції «Луцьк» прозвучала радіоп'єса «Пророцтво Адама» за однойменною траге-

Закінчення на 6 стор.

ВОЛИНСЬКІ ІКОНИ

Образ «Белзька (Ченстоховська) ікона Богородиці». Копія кінця XIX ст. Матеріали і техніка: дерево, олія, сусальне золото, стрази, живопис, різьблення по дереву, золочення. Походить із костелу м. Володимира. У Волинському краєзнавчому музеї з 1961 року. Нині зберігається у фондах Музею волинської ікони.

19 березня християни вшановують Белзьку, або Ченстоховську чудотворну ікону Богоматері. День уславлення присвячений її принесенню з Єрусалима в Константинополь. Пізніше ікона прославилась чудесами вже на наших землях. Як вона потрапила у Київську Русь, є багато версій. За однією із них ікону привезла до Києва в шлюбному посагу візантійська царівна Анна. Згодом святиня перейшла у спадщину до князя Лева, сина короля Данила Галицького, який помістив її у замкову церкву м. Белз (нині Сокальського району Львівської області). Відтоді Матір Божа не раз захищала тутешній люд від нещасть. Невдовзі слава про чудотворну ікону поширилася. До неї йшли зі своїми жалями знедолені й бідні, йшли за порадою і втіхою, за порятунком від хвороб, стихійних лих і ворогів. З любов'ю й пошаною стали іменувати ікону Богородиці Белзькою чудотворною.

Коли Галичина потрапила під владу Польщі, намісник Галичини польський князь Владислав Опольський вивіз ікону в костел на Ясній Горі у місті Ченстохові (Польща), де вона перебуває й сьогодні. Так Белзька чудотворна стала чудотворною Ченстоховською, найшанованішою в католиків Польщі – це символ їх національної гордості.

Ікона написана у Константинополі в IX–XI ст. Це рідкісний варіант Маріїного образа, який поєднує риси візантійської Одигітрії (Провідниці) та латинської Долороси (Скорботної Матері). Унікальний психологічний вплив на людей згорьованої, потемнілої від передчуття мук, що очікують Її Сина, Богоматері призвів до величезної популярності ікони у православному й католицькому світі. В Україні й Польщі відомі численні її копії (списки).

На волинській іконі Діва зображена фронтально. На лівій руці Вона тримає маленького Ісуса. Права – невисоко і спокійно піднята у жесті моління до Сина. Зображення Богородиці на іконі ніби ілюструє слова древнього апокрифа: «...лик Марії був смаглявий і овальний, волосся кольору стиглої пшениці, рот маленький червоний, очі форми плодів мигдалю...». Ці благородні риси під пензлем майстра набувають невимовного блаженства. Серйозний і правильний, холодної краси лик Богородиці, писаний темною вохрою, випромінює спокій, зосередженість і внутрішню силу. Погляд злегка примружених карих очей проникливий і впевнений, а міцно зімкнуті вуста сповнені рішучості. Перед нами – Заступниця й Захисниця. На правій щоці Богоматері – два рубаних шрами (за легендою, від удару татарською шаблею з роздвоєним клинком), які надають Її виразу обличчя трагічного відтінку. У глибині Її прекрасних очей закрався бездонний смуток, серце пройняте великим стражданням Сина, готове відгукнутися на всі людські біди. Згорьована, вистраждана, Вона несе до Сина свою печаль і Своє вічне заступництво за людей, протягуючи до Нього руку. Поруч – Христос, здатний почути Її і відповісти на Її молитву. У Його лику загадково поєдналися дитяча миловидність (округле личко, пухкі щічки, тоненька шия) і глибока недитяча мудрість та сила Владики світу (спрямований до неба ясний погляд великих очей, величава постать, облачена в золоті одежі, благословляючий жест, Євангеліє – символ Христового вчення, принесеного Ним у світ).

Грандіозна значимість та особлива урочистість образа досягається багатством золотих декорованих німбів і тла, збагаченого променями. Царственої величі додає момент коронування: безтілесні й невагомі ангели у білих одежах з яскравими крильцями, зависаючи у повітрі, підтримують на головах Богородиці і Христа розкішно оздоблені корони (після коронації 1777 року Папою Климентом XI цієї ікони на багатьох її копіях Богоматір та Ісуса зображали коронованими). У нижній частині образа читаємо польскою: «Pód twoją, obronę uciekamy się» («Під Твою милість прибігаємо»).

Цариця Небесна і Матір усіх християн бере на Себе людські молитви, з помноженою силою передає їх Христу і дарує надію на спасіння і захист змученим душам.

Ангеліна ВИГОДНІК,
провідний науковий співробітник
Музею волинської ікони
Світлина Леоніда МАКСИМОВА

РАДИМО ПРИДБАТИ

ШЕВЧЕНКО ПРАВОСЛАВНИЙ

9 березня з нагоди Шевченківських днів відбулася презентація нової книги видавничого відділу єпархії «Ключі» – збірки православних поезій та образотворчої спадщини Тараса Шевченка «Серцем нелукавим». Видання представили у Волинській православній богословській академії (ВПБА) під час літературної години «Шевченко в духовному житті українців».

Хоча релігійна тематика у Тараса Григоровича займає значне місце (деякі мовознавці навіть стверджують, що слово *Бог* у нього – серед найбільш уживаних), проте ставлення Церкви до деяких із цих творів завжди було неоднозначним. Неоднозначним було і ставлення Шевченка до Православ'я зокрема і релігії загалом. У наш час пошанування Кобзаря набирає навіть псевдорелігійних рис. Тому виникла необхідність з усього найновішого Повного зібрання творів (ПЗТ) вибрати лише ті, котрі ні в чому не відступають від православного вчення. До них дано передмову та примітки, котрих бракує у ПЗТ для правильного розуміння цих творів. Автор приміток, передмови та укладач видання – літредактор інформаційно-видавничого центру єпархії Віктор Гребенюк.

Книжка має також розділ живопису і графіки Т. Шевченка на релігійну тематику, спеціально надану «Ключам» статтю завідувача Меморіального будинку-музею Тараса Шевченка (Київ) Надії Наумової про ці грані діяльності Великого Українця.

Про книгу й автора на презентації-літгодині мовили митрополит Луцький і Волинський Михаїл, викладачі академії Міла Хоміч і кандидат мистецтвознавства Тетяна Лупій, В. Гребенюк, завідувач «Ключів» Дмитро Головенко. У виконанні студентів звучали «Псалми Давидові» з цієї збірки. У заході також взяли участь ректор ВПБА протоієрей Ігор Швець, представники ЗМІ.

Прочитання книги «Серцем нелукавим» багато що розставить на свої місця тим читачам, котрі звикли не просто споживати ідеологічний продукт (а творчість Кобзаря вже давно використовують саме так), а ставити запитання і знаходити відповіді.

ПОДРАЖАНІЄ 11 ПСАЛМУ

Мій Боже милий, якто мало
Святих людей на світі стало.
Один на другого кують
Кайдани в серці. А словами,
Медоточивими устами
Цілуються і часу ждуть,
Чи швидко брата в домовині
З гостей на цвинтар понесуть?
А ти, о Господи єдиний,
Скуєш лукавії уста,
Язик отой велеречивий,
Мовлявший: «Ми не суєта!
І возвеличимо надиво
І розум наш, і наш язик…
Та й де той пан, що нам закаже
І думать так, і говорить?».
– Воскресну Я! – Той Пан вам скаже, –
Воскресну нині! Ради їх,
Людей закованих Моїх,
Убогих, нищих… Возвеличу
Малих отих рабів німих!
Я на сторожі коло їх
Поставлю слово. І пониче,
Неначе стоптана трава,
І думка ваша, і слова. –
Неначе срібло куте, бите
І семикрати перелите
Огнем в горнилі, словеса
Твої, о Господи, такії.
Розкинь же їх, Твої святії,
По всій землі. І чудесам
Твоїм увірують на світі
Твої малі убогі діти!

ЩО ТАКЕ «ТЕТРАМЕРОН»?

Це книжка із сорока творів, уміщених у чотири частини, у чотири дні, від грецького слова *тетра́с* – чотири.

Чи можливо написати сорок новел за чотири дні? Виявляється, так. У цьому можна пересвідчитися, розгорнувши нову збірку «Тетрамерон» православного письменника Брата Віктора. Він не писав на швидкість – ні, він просто закарбував на папері реальні людські спогади. Про віру в Бога, про чуда, про надію, про війну, про самопожертву... У книзі – історії, які трапилися в житті когось із нас, які затамовують подих та спонукають до роздумів.

Перегортаємо кілька сторінок – і ми вже їдемо гірською дорогою. А на шляху – кам'яна брила. Десь там, за містком, за річкою видніється хатина, в якій – монах. Просимо його допомоги. Він підходить до дороги, перехрещується, торкається валуна – і той котиться в долину. «Якби ж то ви мали віру, як гірчичне зерно», – промовляє він.

На іншій сторінці – знайомимося із сім'єю, у якій німе від народження дитя – заговорило, ба ні, заспівало! Ось де чудо Господнє! «Голосок співав злагоджено в хорі, немов після багатьох репетицій».

Учитуючись у кожний рядок цих новел, починаєш розуміти, що повинен щось змінити у своєму житті, переінакшити. На краще. Повірити в те, чому до цього не йняв віри. Бо, як пише автор, часу лишилося «обмаль, та досить, аби встигнути».

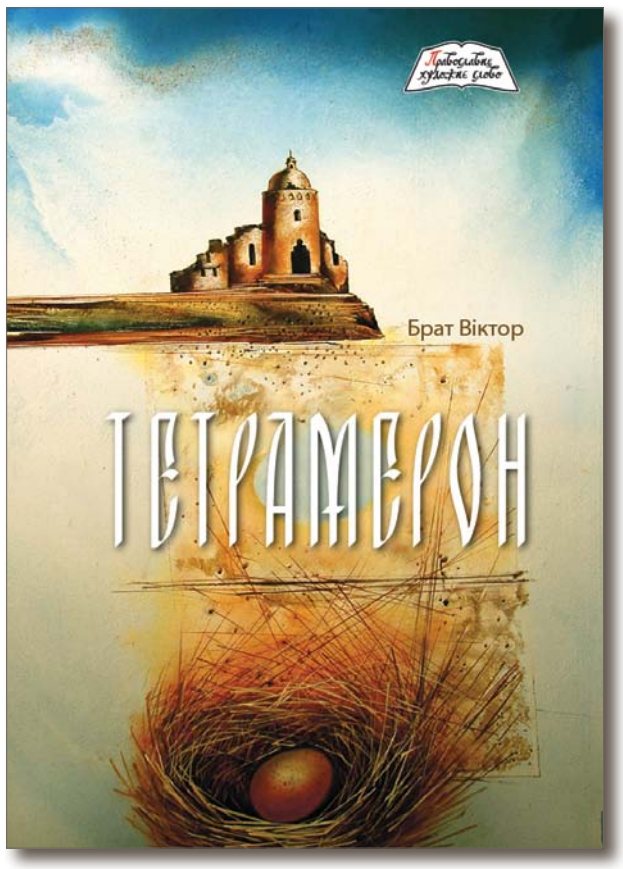

ЗА П'ЯТЬ ХВИЛИН ВІЧНІСТЬ

Новела з книги «Тетрамерон»

– Отже, ніякої надії?

– Сказали лікарі, шо ніякої. Практично. Дев'яносто дев'ять і дев'ять десятих.

– Та ви все-таки вирішили ще раз пройти всі аналізи.

– А раптом... Хто топиться – за бритву вхопиться.

– Авжеж. Їх принесуть з хвилини на хвилину. Але все-таки – дев'яносто дев'ять і дев'ять, кажете? Тому й зважились на цю розмову?

– Тому й зважилась. Хай це й не настане так відразу, але вже близько, і все моє життя... так, усе... як на долоні... І вже в кулаці. Мусила тепер його все роздивитися... наче одним поглядом охопити... Як було там багато такого, шо хотілося б змінити, а вже не зміниш.

– Це називається гріхами?

– Багато грішила. Ше зі школи. Компанії, «чорнилко», потім «колеса». Ну...

– Розумію. А з хлопцями?

– Тоді ж, зовсім рано.

– Аборти?

– Кілька разів.

– Чоловік не хотів дітей?

– Чоловіки. Я тричі була замужем. Я тоже не хотіла. З трьох шлюбів одна дитина. Та бувало й на стороні...

– До церкви, звісно ж, не ходили...

– Яка там церква. Хто там у шо вірив. Правда, одного разу я попала в бóльницю. Там штунди...

– Протестанти...

– ...Ну, вєрующі... Співали, роздавали брошурки.

– І ви щось узяли з їхніх проповідей?

– Помню, шось про кінець світу: шо, мов, будуть війни, і хвороби, і землетруси, і ворожнеча між людьми, і загребущість... Читала. Але все то без продовження: вийшла з лікарні – та й по всьому. Не було часу.

– Браття протестанти розповідали вам з Біблії. Православний батюшка згадав би ті самі слова. Ніколи не бракувало ні воєн, ні хвороб, ні землетрусів, і завжди люди були загребущими... Всі ознаки перед очима. Але нам не відомо, доки Бог довготерпить. Можливо, до кінця світу лишилося п'ять хвилин. А ви маєте братів, сестер чи самі в родителів?

– Є брат і сестра, нас троє. Але ми рідко бачимось. І рідко дзвонимо. Як мама з татом померли, то навіть судилися за хату. Встидно споминати.

– Кому ж хата дісталась?

– Мені. Я там квартирантів поселила. Все мало було. Тепер, подумати, нашо то все?!

– Що правда, то правда. На той світ і спаленого сірника не візьмеш, тільки свою душу. І то – у вічність. У ту вічність, яку заслужив. Бувало, думали про це?

– Можна сказати, шо нє. Хіба що вже аж останнім часом. Шось довго не несуть результатів...

– Нічого, є час поговорити. У вас син чи дочка?

– Син. Не слухається зовсім. Не знаю, шо з нього буде. Куди він тепер... Компанії, бари...

– А ось і результати аналізів, дякую. Проте і ви, і ваш син ще мають трохи часу, щоб змінити у своєму житті дещо найголовніше. Котра зараз година?

– П'ятнадцять на десяту.

– Ба ні, за п'ять хвилин вічність. Часу обмаль, та досить, аби встигнути. Встигнути дещо найголовніше. А діагноз ваш не підтвердився. Погляньте, ось результат.

РОЗДУМИ

СТАРИЙ І НОВИЙ ГЛЕЧИКИ

На полиці в селянській хаті стояли два глечики – старий і новий. Старий був закурений, якийсь потьмянілий, із надщербленим краєм. Новий був гарним, акуратним, сонячний промінь виблискував на його боках. Глечики були дуже подібні, напевне, тому частенько сварились.

«Ох-хо-хо, – казав старий глечик. – Ця молодь невихована, груба, ніякої поваги до старших».

«Ці старі, – казав новий, – пихаті не зрозуміло чому. Користі нуль, тільки й чути, що "коли я був молодим, то я в твої роки..."».

І так кожного дня. Аж поки хазяйка хати ненавмисне скинула старого глечика з полиці. Трісь! І від стариганя лишилася купка черепків. «Тепер я відпочину від повчань», – думав новий глечик.

Та одного ранку на полиці з'явився ще один, новіший. Й історія повторилася. Новий став старим і так само бурчав на нового глечика, забувши, яким сам був нещодавно.

Так цікаво влаштований світ, він постійно рухається. Але чи можемо ми цінувати одне одного своєчасно, коли ще не почулось оте «трісь»? І пам'ятати, що кожен, хто народився, постаріє? Як ви гадаєте?

Володимир ЛИТВИНЕНКО

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ
За єдину Помісну Українську Православну Церкву!
Часопис Волинської єпархії Київського Патріархату

ХРОНІКА

Закінчення. Початок на 2, 4 стор.

дією Брата Віктора (псевдонім літредактора інформаційно-видавничого центру нашої єпархії В. Гребенюка) з його поетичного епосу «Діяння небожителів». Автор сценарію Андрій Роїк, звукорежисер Світлана Рибальченко, ролі виконували актори професійних театрів Луцька. Цією п'єсою волинські митці мовлення розпочали проект «Вечір радіотеатру». Колись «театр перед мікрофоном» був популярним жанром, але згодом про нього незаслужено забули. Останнім часом радіоп'єси знову стали звучати в українському ефірі.

«Діяння небожителів» здобули третє місце на конкурсі «Європейська християнська книга – 2011», проведеному Міжнародною християнською торговою спілкою в рамках Франкфуртського книжкового ярмарку. Твір містить десять попарно скомпонованих одноактних трагедій і драм із минулого Церкви. Однак формат 20-хвилинної передачі дав змогу волинським митцям донести до слухачів цього разу лише «Пророцтво Адама». Раніше на хвилях православної програми «Благо» (FM «Сім'я і дім») звучали інші дві п'єси з «Діянь небожителів» – «Світло в ковчезі» й «A liminibus Apostolorum», озвучені силами цієї радіостанції.

На раді Церков

2 квітня голова інформаційно-видавничого центру протоієрей Віталій Собко взяв участь у черговому засіданні Волинської ради Церков (ВРЦ), яке відбулося в облдержадміністрації за участю голови облради Володимира Войтовича та заступника голови ОДА Олександра Курилюка.

Учасники зібрання підбили підсумки шостого щорічного різдвяного благодійного телерадіомарафону «Бог багатий милосердям». Зібрано більше, ніж минулоріч: 228 644 грн. Доброчинцям вручено подяки.

Внаслідок розгляду другого питання порядку денного ВРЦ ухвалила звернення до голови Київської міської державної адміністрації Олександра Попова з проханням «не допустити проведення публічних акцій, що рекламують та пропагують гріх і розпусту», маючи на увазі заплановану на травень ходу представників статевих збочень (гей-парад) у рамках форуму «Київ-Прайд 2012». Із цього приводу о. Віталій зазначив, що порушене питання – лише вершина айсберга, частина серйозної проблеми, на яку потрібно звернути особливу увагу. Адже збоченці діють відповідно до так званої гендерної політики, яку нав'язує Євросоюз, США, де ідеологія гендеру діє вже далеко не так, як у нас.

У «різному» представник Київського Патріархату нагадав, що минулого року (18 квітня) ВРЦ звернулася до голови облдержадміністрації Бориса Клімчука з проханням створити при обласному управлінні освіти і науки спільну робочу групу, щоб «продовжувати вивчення проблем запровадження й викладання „Основ християнської етики", здійснювати аналіз програмового матеріалу різних предметів у контексті християнського світогляду, вносити відповідні пропозиції Міністерству освіти і науки, молоді та спорту України, сприяти забезпеченню реалізації духовних потреб учнів, утвердженню морально-етичних цінностей у навчально-виховному процесі відповідно до традицій Християнства в нашому краї». Однак, на жаль, рада Церков досі не одержала відповіді.

Отець Віталій Собко також довів до відома членів ВРЦ і керівництва області категоричне несприйняття Київським Патріархатом законопроекту № 9690 «Про внесення змін до деяких законів України (щодо передачі об'єктів культурної спадщини релігійним організаціям)». Такі загальнонаціональні святині, як Києво-Печерська, Почаївська лаври, мають залишатися надбанням усього народу, їх не можна передавати у власність однієї конфесії, та ще й яка є структурною частиною Російської Церкви. Священик повідомив, що проти цього законопроекту триває збір підписів, на Волині вже зібрано їх десятки тисяч.

Інформаційна служба єпархії

Докладніше про ці та інші події – на офіційному сайті Pravoslavja.lutsk.ua

ВАРТО ЗНАТИ

СУТЬ ХРИСТОВОГО ВОСКРЕСІННЯ

«Христос воскрес!» Ось уже 2000 років цими словами християни вітають один одного, сповіщаючи про найвеличнішу подію у світі – воскресіння Христове. Суть же його для багатьох і досі залишається незбагненною. Іноді вона зводиться до примітивного розговіння після тривалого посту і до банального освячення великодніх страв. Насправді ж воскресіння Христове дало людям свободу, воно вказало шлях до спасіння. Переможено зло. Людство отримало вічний захист від нього великою ціною – смертю Спасителя на хресті.

Сталося небачене диво. Коли Марія Магдалина, Петро й Іван прийшли до гробу Господнього, там нікого не було. Лише двоє ангелів запитали: «Чого шукаєте живого серед мертвих? Немає Його тут, бо воскрес». Своїм воскресінням Христос переміг смерть, яка досі була платою за гріхи. А подолавши смерть, тим самим очистив людей від гріха. Саме тому в пасхальному тропарі співаємо: «Христос воскрес із мертвих, смертю смерть подолав, і тим, що в гробах, життя дарував».

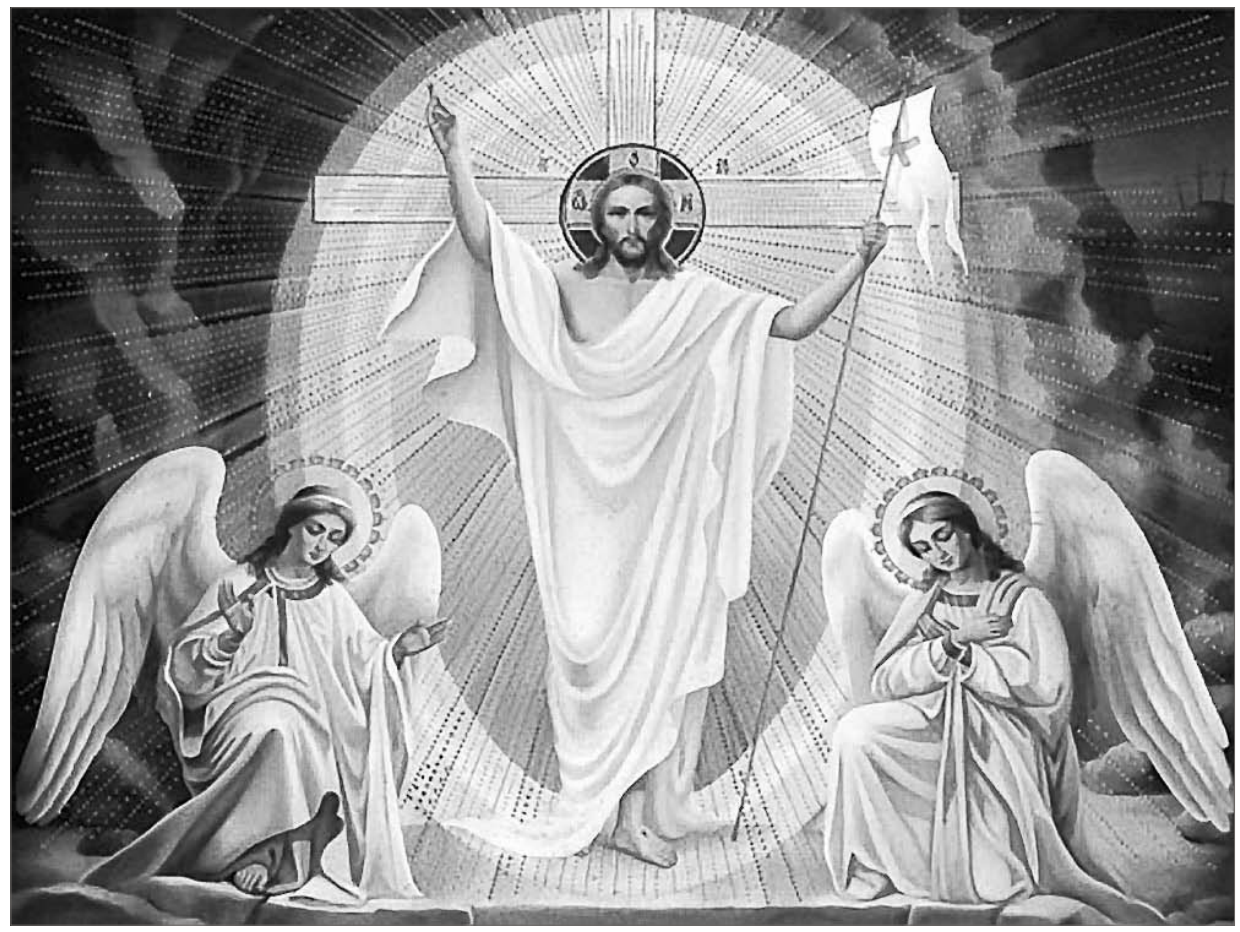

– Під силою благодаті Господньої – чудотворної Божої сили – здійснюється вчення Христове. І апогей – це плата за гріхи всього людства, – говорить протоієрей Віктор Михалевич, – Ісус для цього й прийшов. Без плати за гріхи людина не могла б іти до Раю. Ми знаємо: старозавітні праведники в Рай не потрапляли з тієї причини, що людина робила гріх і не було плати за гріх. Аж поки не прийшов Месія.

Про те, що на землю має прийти Месія, знали ще старозавітні пророки. Коли Ісус преобразився на горі Фавор, то Ілля і Мойсей вели з Ним мову про кінець, який чекав Христа в Єрусалимі.

– Уже наперед було все передбачено: тільки Господь їм відкрив, як це має бути, – каже владика Михаїл. – Тому що вони очікували це викуплення. Але їм як людям було це приховано. Ангели не знали про народження Ісуса Христа: як говорить Євангеліє, дивувалися народженню Христа; відповідно, для них було приховано й викуплення. А Господь знав силою Божества про Свої майбутні страждання і про Своє майбутнє воскресіння.

Для того, щоб подолати смерть, Ісус мусив померти. Чому саме Він, а не хтось інший? І чому, якщо Він Бог, Христос не відвернув від Себе цих страждань? Треба було, щоби постраждала людська плоть. Якби на хресну смерть за гріхи всього людства пішов би простий чоловік, він би не воскрес. А в Ісуса окрім людської була ще й Божественна природа, він був Богочоловіком, і саме тому міг здолати смерть.

– Як Бог Ісус знав, що Йому треба понести страждання. У Молінні про чашу якраз про ці два моменти найбільше оповідається, – продовжує владика. – «Знаю: хай буде воля не Моя, а Твоя», і каже: «Хай йде мимо Мене чаша ця». І тут же: «Хай буде воля Твоя». Знає, що Йому треба йти на хрест волею Божества, але як людина каже: «Я не хочу страждати». Просить, щоб Господь відмінив для Нього цю місію і в той же час терпить.

– Лукавий навіть не уявляв, що так він може програти в цьому, що Господь заплатить ціну. Що Сам Син Божий візьме гріхи всього людства на Себе.

Христос знав, що Його чекає зрада. Проте не покинув Своїх учнів, а навпаки – перед Тайною вечерею омив їм ноги.

– І сказав: «Так, як Я робив, так і ви робіть. Якщо Я, Учитель, вам омиваю ноги, то показую приклад, як ви повинні чинити у своєму житті. Тому що Я прийшов не для того, щоб мені служили, а Я прийшов для того, щоб послужити людям». Зміст цієї події в житті апостолів та Ісуса Христа дуже простий: ми приходимо в цей світ, щоби виконати якусь місію, місію життєву, – говорить митрополит Мисаїл, – Господь кожній людині дає талант і вона через примноження свого таланту несе свою місію.

В останні дні земного життя Христос встановлює таїнство святої Євхаристії. Його чекає смерть, якою Він викупить людство від гріха і подарує життя вічне. Але чи прийме людство цей дар? Чи прийме заплачену за це ціну? Ісус чинить дуже благородно: маючи повноту Божої влади, не встановив її ні над ким, не впокорив Собі нікого. Натомість залишив заповідь любові.

– Заплачено ціну. Але людина має прийняти ту ціну. Якщо людина не приймає, вона не є спасенна, – розповідає отець Віктор. – От сьогодні хто отримує спасіння? Хто приймає. Христос заплатив ціну, але ти можеш не прийняти ту ціну. Сьогодні питають, чому навколо стільки неправди, зла? Тому що людина не приймає праведності. Людина приймає гріх, чинить протилежне цьому. І коли прийде Суддя, тоді Він воздасть.

Але є одне *але*. До Бога потрапити можна тільки поєднавшись із Ним. Для цього треба прийняти Його Тіло і Кров. Тому під час Таємної вечері Ісус встановив таїнство Євхаристії, іншими словами – Причастя. Ця подія замінила старозавітні жертвоприношення тварин на новозавітне жертвоприношення Самого Господа. Апостол Павло говорить, що християни викуплені дорогою ціною – Кров'ю самого Ісуса Христа. Установлене таїнство Причастя стало основою євхаристичного канону, – кульмінації Літургії. Під час нього хліб і вино силою Духа Святого перетворюються в Тіло і Кров Ісуса Христа. Коли ними причащаються вірні, то в цей момент з'єднуються із Самим Господом.

– Тайна Вечеря – то початок здійснення Божої таємниці, – провадить священик Віктор Михалевич. – Тобто, коли Господь пішов у Гефсиманський сад, перед тим була Тайна вечеря. Господь каже: «Я би дуже хотів пити з вами чашу, це остання Моя чаша. Тепер питиму вже тоді, коли буду в Царстві Небесному». Господь запровадив таїнство Євхаристії. Потім відспівали молитву, пішли в Гефсиманський сад, де Юда і зрадив Христа. Ісуса взяли вояки під варту, нічний суд у Каяфи, побиття, суд Понтія Пилата, смерть, воскресіння – це все невіддільне одне від одного. І це щоразу в комплексі сприймається християнином. Тобто окремо не може бути Причастя, а воскресіння і страждання – це все разом. Тобто ламання хліба – є розп'яття Тіла Христового, плоті Христової. Його рани – Кров Ісуса, яка в чаші, яку ми тримаємо, – це ті рани, які на хресті кривавіли.

Смерть на хресті була на той час найганебнішою. До неї засуджували найбільших грішників. І хоча Пилат не бачив, за що можна було б засудити Ісуса, натовп вимагав Його розп'яття. Христос ішов, падаючи. Він ніс важкий хрест, на голові – терновий вінець, Його зреклися учні. Одні йшли за ним плачучи, інші глузували й принижували Його Божественне начало. Ісуса гвіздками прибили до хреста. І попри нестерпний біль Ісус просив Отця простити своїх розпинателів, показуючи Свою велику любов і смирення. Ось він – момент розп'яття, коли Кров'ю Ісуса всі мертві стали вільними.

– Людина виправдана Кров'ю Христовою, ранами Ісуса. У цьому якраз і вся тайна. І тому Воскресіння, смерть, Воскресіння поєднуються знов між собою, – продовжує отець.

Викупивши людство від гріха, Спаситель тим самим проклав кожній душі шлях угору. Звичайно, Бог міг зробити так, щоби всі були праведниками і потрапили в Рай. Але кому потрібні маріонетки? І Христос вчинив дуже благородно: наділив людину здатністю мислити і дав можливість кожному розвиватися, вдосконалюватися і самому вибирати, де перебувати після тілесної смерті.

– Господь залишає людині право вибору, інакше це була б не людина, а робот, який не має своєї волі, – пояснює владика. – Уже була закладена воля вибору людини при її створенні. Господь каже: «Зі всіх дерев плоди їжте у цьому райському саду, а від дерева пізнання добра і зла не їжте». Є вибір, інакше це не мисляча істота, яку створив Господь. Інакше б істота не була б образом і подобою Божою. Бог керує Сам Собою, і людина повинна керувати своїми вчинками.

– Коли я вибираю бути рабом Божим, присвяченим Богові, це мій вибір, – каже отець. – Це коли духовна людина каже тілесній, що робити. І коли це виконується, тоді якраз відбувається перемога, освячення, це подвиг, це труд. Чому «Царство Боже береться зусиллями»? Тому що доводиться йти проти течії, проти бажань плоті, проти широкої дороги світу, яка саме пропагує гріховне життя, проти гріховних насолод. Сила гріха – в насолоді. Людина й хотіла б цього, але вона каже: ні, я цього не буду робити. Вона розпинає свою плоть.

Воскресіння Христове стале основою нашої віри. Перемога життя над смертю, добра над злом, правди над неправдою. По суті, воно розкриває перед кожним перспективу, ставить мету, заради чого жити, щоби після тілесної смерті не загинути, а поєднатися з Тим, Хто несе світло правди, Хто несе спасіння. Адже, як сказав апостол Павло, якщо Христос не воскрес, то і віра наша даремна. І саме тому не співоче Різдво, не заквітчану зеленню Трійцю, а Пасху Христову Церква виділяє з-поміж інших свят як найбільше і найвеличніше, називаючи ще його Великдень – Великий день. Христос воскрес!

Андрій ГНАТЮК

ТОЧКА ЗОРУ

ЧОМУ ТАК ПИШЕМО?

До інформаційно-видавничого центру єпархії звертаються читачі газети «Волинські єпархіальні відомості», книг і брошур видавничого відділу «Ключі», сайта pravoslavja. lutsk. ua, запитуючи про написання деяких слів духовної сфери. Відповідає літературний редактор центру Віктор Гребенюк.

У чинному українському правописі (видання 2007 р.) передбачено не всі випадки релігійного слововживання, тож деякі його пункти використовуємо за аналогією. Так, немає в ньому норми написання назв храмів. Але зазначено: «з великої літери пишуться складові частини географічних назв, що означають титули, посади, фах і т. ін.». Серед прикладів наведено такий: *затока Святого Лаврентія*. Тож, очевидно, і назву храму на його честь маємо писати так само: *церква Святого Лаврентія*, а відповідно й назви всіх церков і монастирів, бо це власні назви.

Ще подібний випадок. У правописі сказано: «З великої літери, але без лапок пишуться назви культових книг: *Апостол, Біблія, Євангеліє ... Псалтир,* а також назви таких релігійних понять, як *Бог* (але *бог Перун* і т. ін. [тобто язичницькі божества пишемо з малої. – В. Г.]), *Божа Матір, Син Божий, Святий Дух* і т. ін.». А як же писати займенники на позначення Бога, Божої Матері? Аналогічно: *Він, Його, Йому, Ньому, Вона, Їй, Неї* і под.

У правописі не йдеться про написання титулів предстоятелів Церков. Однак зазначено: «З великої літери пишуться назви найвищих державних посад України та міжнародних посад: *Генеральний секретар ООН, Президент України, Голова Верховної Ради України, Генеральний прокурор України*...». Тому за аналогією пишемо: *Патріарх Київський і всієї Руси-України, Вселенський Патріарх*.

У параграфі «Графічні скорочення» нічого не сказано про слова релігійної сфери, але наведено приклади зі сфери світської. Тому, відповідно, створюємо такі скорочення: *дек.* (деканат), *свящ.* (священик), *о.* (отець), *с.* (сестра) тощо.

Чи потрібні коми між словами: *Отець, і Син, і Святий Дух*? Розгортаємо правопис. «Кома не ставиться також між двома однорідними членами речення, що з'єднуються повторюваним сполучником і утворюють тісну смислову єдність...». Без сумніву, Триєдиний Бог – це «тісна

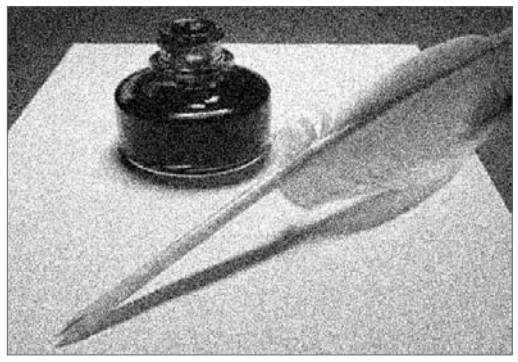

смислова єдність», тож правильно писати без ком: *Отець і Син і Святий Дух*.

Назви окремих деканатів (благочинь) нашої єпархії пишемо не зовсім так, як відповідних світських районів. Наприклад, у місті Володимирі-Волинському та Володимир-Волинському районі деканати – міський і районний – не Володимир-Волинські, а *Володимирські*. Причина цьому така. З часів Київської Русі місто звалося Володимир. Коли Волинь стала частиною Російської імперії, його перейменували у *Владимир-Волынский,* щоб відрізняти від *Владимира* в Центральній Росії (на Клязьмі). Нині ж потреби в такому розрізненні нема: у межах незалежної України є лише один Володимир.

За радянських часів назви деяких районів по всій Україні, зокрема на Волині, було утворено неправильно. Довгий час із цим мирились. Однак 2001 року доктор філологічних наук В. О. Горпинич, який досліджує відтопонімні прикметники, під егідою Інституту української мови Національної академії наук видав «Словник географічних назв України». Він пише: «Відривом від живої мовної практики народу, народнорозмовної основи є спроби нав'язати літературній мові штучні прикметникові форми, намагання модернізувати загальновживані й традиційні утворення, що повністю відповідають сучасним нормам...». За цим словником, від назви міста Ківерці прикметник має бути *ківéрецький*, а не *кíверцівський*, від Рожище – *рожищáнський*, а не *рóжищенський* і под. Що при цьому цікаво: простий народ, не вельми знаючись на філології, але маючи природне відчуття мови, завжди говорив правильно, а *кíверцівський*, *рóжищенський* говорять і пишуть лише ті, котрих «так навчено» з книжок. Ясна річ, єпархіальне управління не може виправити помилки в найменуванні адміністративних районів чи сільських рад (це компетенція тільки Верховної Ради), але принаймні назви благочинь, парафій можемо утворити як належить: Рожищáнський, Ківéрецький деканати, рованéцька (а не ровáнцівська), скірчáнська (а не скíрченська) громади тощо.

СВЯТИНІ ВОЛИНІ

Так виглядала Іверська каплиця в Луцьку

УТРАЧЕНІ

Їх ми в сучасному Луцьку або зовсім не побачимо, або про них свідчать скупі слова пам'ятних таблиць

Каплички на Хмельнику

Єпископ Анатолій (Дублянський) у 1934 році в описі міста зазначав: «На місці церкви Св. Параскеви стоїть тепер каплиця П'ятницька, а на місці церкви Св. Михайла – каплиця Іверська».

На жаль, і ці каплиці за радянського періоду перестали існувати. Іверську святиню, поставлену в 1894 році за ініціативою генерал-лейтенанта російської армії Всеволода Панютіна, на початку 60-х лучани сміливо захищали від зруйнування, чергували щодоби під її стінами. І начебто влада відступила, змирилася. Мешканці втихомирилися, розійшлися. А якоїсь ночі наїхали бульдозери і розвалили каплицю. Тепер тут, у сквері на вул. Лесі Українки, – пам'ятний хрест і погруддя діячеві КПЗУ С. Бойку. Київський Патріархат має звести на цьому місці невеликий храм на честь Волинської ікони Богоматері.

Лиха доля П'ятницької каплички. Її місце розташування – це пагорб скверу біля колишнього кінотеатру «Батьківщина». У добу войовничого атеїзму нічого кращого не було придумано, як зробити тут громадську вбиральню. Давно вже туалет не виконує свої функції, забитий дошками, закиданий сміттям, та й сам сквер жахає виглядом. Навряд чи ця осквернена земля коли-небудь придасться під якусь споруду.

Собор у замку

Це вже музейний експонат у складі великого музею. Йдеться про залишки давнього храму усередині замку Любарта. До 80-х років мало хто з лучан здогадувався, що під розкішним яблуневим садом фортеці може знаходитися щось цінне. У 1984 – 1986 роках співробітники Ленінградського відділення Інституту археології АН СРСР під керівництвом М. Малевської провели тут розкопки і встановили, що протягом історії церква поступово вгрузала у землю, тож у ній п'ять разів підвищували підлогу. Саме через це й збереглося близько 2 м старовини, яка сягає у XII століття.

Як стверджують історики, церква Івана Богослова була збудована у 1175 – 1180 р. у ще дерев'яному дитинці (верхньому замку) за правління Ярослава Ізяславовича, а в 1289 р.

На цьому місці колись була П'ятницька каплиця

Під укриттям – підвалини собору Апостола Йоана Богослова

за луцького князя Мстислава Даниловича була кафедральною. Її підлогу викладено керамічною плиткою, стіни розписано фресками. За переказами, у соборі зберігалися мощі святого Пантелеймона та частина Животворчого древа. Досить довго храм служив головною культовою спорудою для волинських православних та уніатів, аж поки у 1775 р. єпископ Сильвестр Рудницький не розпорядився розібрати його нестійкі стіни, щоб звести тут же новий собор. Проте після передчасної смерті владики долею найстарішої в місті церкви ніхто більше не переймався. Нині її законсервовані рештки можна побачити, оглядаючи замок.

Володимир СТУД

ЧЕРНЕЧА АПТЕЧКА

Поради за книгою «Повна енциклопедія православної монастирської медицини» базуються на методах лікування, що здавна побутують в обителях. Усі рецепти – досвід ченців-лікарів – вельми прості й звичні. Однак закликаємо не займатися самолікуванням, адже будь-який дар природи по-різному діє на кожен організм. Перш ніж приймати той чи інший засіб, проконсультуйтеся з лікарем.

Кашель

Столову ложку сухого листя мати-й-мачухи залити 400 мл окропу, годину настояти 1 год, процідити. Пити по столовій ложці 4-5 разів на день.

Змішати порівну цукор із сосновою живицею, скатати із суміші кульки розміром з горошину і висушити їх. Розсмоктати по кульці 3 рази на день після їди.

Змішати порівну сік моркви і непастеризоване молоко. Пити по столовій ложці 6 разів на день.

Приготувати суміш трав: подорожник, мальва, хвощ польовий (усього взяти порівну, подрібнити). Чайну ложку суміші залити склянкою окропу, настояти 1 год, процідити. Пити по півсклянки 3-4 рази на день при тривалому й напористому кашлі.

Розтерти груди сухою суконною ганчіркою, потому втерти насухо смалець здору (нутряного сала) чи розтоплене масло. До свинячого сала можна додати невелику кількість розтопленого масла (1 частина на 4 частини сала).

Як відхаркувальний засіб уживати відвар коріння первоцвіту. Заварити в 0,5 л окропу столову ложку коріння, тримати на малому вогні 20 хв, настояти 1 год, процідити. Пити по півсклянки 3-4 рази на день.

Нарізати дрібно 10 цибулин і головку часнику, кип'ятити в непастеризованому молоці, доки не стануть м'якими. Додати небагато соку будри (розхідника) та меду. Вживати по столовій ложці через кожну годину протягом дня.

Змішати 2 столові ложки свіжого непастеризованого вершкового масла, 2 жовтки свіжих курячих яєць, чайну ложку пшеничного борошна, 2 чайні ложки меду. Вживати по чайній ложці якомога частіше.

Змішати 25 г багна, 15 г дрібної пекучої кропиви, залити літром окропу. Закутавши, настояти 1 – 1,5 год. Пити по півсклянки 5-6 разів на день за 30 хв до їди.

Дітям давати тричі на день по чайній ложці суміші: 100 г меду, стільки ж свіжого вершкового масла й 0,2 г ваніліну.

При постійному кашлі в дітей: у літрі води варити картоплину, цибулину, яблуко, доки вода не випарується наполовину. Відвар пити 3 рази на день по чайній ложці.

Плеврит

Узяти по 2 частини плодів анісу, кореня алтеї, кореня солодки, по частині бруньок сосни й листя шавлії. Столову ложку суміші заварити у склянці окропу, щільно закрити й настоювати 5 год. Процідити і вживати по столовій ложці 4-5 разів на день.

Узяти 2 частини листя мати-й-мачухи, по частині кореня дивосилу, листя м'яти перцевої, кореня солодки голої, трави сухоцвіту болотяного. Приготувати настій (столова ложка суміші на склянку окропу) і вживати по півсклянки 3 рази на день до їди.

Залити столову ложку хвощу польового 0,5 л окропу й настояти 3 год. Пити по півсклянки 4 рази на день.

Оливкову олію розігріти на водяній бані і втирати у хворий бік, після чого зробити компрес і тепло закутатися.

Підготував Андрій ГНАТЮК

ТОЧКА ЗОРУ

Свято дурнів чи брехунів?

Старт другого місяця весни позначено неофіційним світським святом, що іменується днем гумору, або днем усіх дурнів, або ж празником брехунів. Навіть віршовану речівку придумали: «Перше квітня – брехня всесвітня». Її автори явно замахнулися на планетарну значимість першого квітневого дня. Зазвичай говорили: «Якщо першого квітня не збрешеш, коли ще врем'ячко знайдеш?». Безперечно, треба прагнути гарного настрою, залучаючи для цього жарти, усмішку й особистий приклад щирої веселості. Проте до чого тут обман і неправдиві (брехливі) свідчення на своїх знайомих, друзів та родичів? Невже таким смішним і розважальним у нашому житті є обман?

Кажуть, що свято гумору бере початок із давніх часів і ми зобов'язані ним неаполітанському королеві Монтерею. Йому на честь свята з нагоди припинення землетрусу піднесли рибу. Через рік цар зажадав точно таку ж. Точнісінько такої на той час не виявилось, але кухар приготував іншу, що дуже нагадувала попередню. І хоча король розпізнав підміну, він не розгнівався, а навіть розвеселився. Відтоді й увійшли у звичай першоквітневі розіграші – ловити один одного на «гачок». Але це тільки одна з багатьох версій походження традиції.

Центром гумору в Україні вважається Одеса. Тут навіть на офіційному рівні впровадили вихідний у день сміху. 2010 року 1 квітня припало на Страсний четвер, який передує Великодню. Митрополит Одеський та Ізмаїльський Агафангел звернувся тоді до міського голови Едуарда Гурвіца з проханням відмінити святкування першоквітневої гуморини. «Проведення в дні Страсної седмиці, а саме 1 квітня, в Страсний четвер, коли згадується Таємна вечеря і встановлення Христом Божественної Євхаристії, так званого дня сміху, викликає протест і обурення у духівництва, православної громадськості, інтелігенції і всіх православних жителів Одеси. 1-го квітня за недоброю традицією, що склалася, наше місто наповнюється нічим не стримуваними веселощами, масовими гуляннями, які супроводжуються гамірними концертами, вживанням спиртного і безчинствами», ішлося у зверненні. Треба віддати належне – міська влада пішла назустріч проханню духівництва і веселощі було перенесено на пізніший термін.

«Згідно з віковими традиціями» можна підійти до чи не кожного першоквітневого жарту, який, як правило, оснований на розіграші, тобто на обмані. А слово здатне не тільки зцілити людину, а й розхвилювати, засмутити, навіть позбавити життя. Тож після кожного свята брехні далеко не всі перебувають у доброму настрої та здоров'ї. Не один інфаркт та інсульт передчасно трапився із жертвами першоквітневих розіграшів. Свято ж набуває дедалі більш непередбачуваних емоційних форм – це факт незаперечний.

Православна Церква спокійно ставиться до світських свят, але згадане явно перечить моральним засадам. У першу чергу слід згадати із переліку гріхів лжесвідчення. Не обов'язково такий факт має відбуватися в судовій залі при адвокатах, свідках та суддях. Казати свідому неправду у формі розіграшу зовсім не доводить відсутність гріха. Адже наслідки такої неправди можуть бути дуже важкими, незважаючи на несерйозність гумористичного жанру. Ще одна Господня Заповідь – про любов до ближнього – зовсім не виключає підбадьорливого, веселого слова. Зрештою, українці у всі віки відзначалися не тільки задушевною і веселою піснею, а й влучним, гострим слівцем. Проте із обманом, із брехнею воно нічого спільного не має.

Віталій КЛІМЧУК

ВІТАННЯ

Висвячено

ієродиякона Никодима (Мартинова) 4 березня – в сан ієромонаха;

іподиякона Артема Пендраковського 18 березня – на диякона.

Ювілеї

Храму Вознесіння Господнього в Любешові 22 травня – 10 років від освячення місця під будівництво;

протоієрею Дмитрові Андрухіву, настоятелеві парафії Покрови Пресвятої Богородиці в с. Поворськ Ковельського райдек., 4 травня – 40 років;

протоієрею Миколі Удуду, клірикові собору Різдва Христового у Володимирі, 18 травня – 55 років;

священику Василеві Михалку, настоятелеві парафії Безсрібників і чудотворців Косми й Даміана в с. Холоневичі Цуманського дек., 18 травня – 15 років священичого служіння;

священику Миколі Лесюку, клірикові парафії Великомученика Юрія Переможця в Луцьку, 19 травня – 10 років священичого служіння;

священику Володимирові Лапінському, настоятелеві парафії Апостола і євангеліста Йоана Богослова в с. Завидів Іваничівського дек., 21 травня – 50 років;

протоієрею Богданові Гриніву, клірикові парафії Святителя Феодосія Чернігівського в Луцьку, 23 травня – 30 років священичого служіння;

священику Степанові Цапу, настоятелеві парафії Апостолів Петра й Павла в с. Заріччя Володимирського дек., 25 травня – 15 років священичого служіння;

протоієрею Степанові Пилипу, настоятелеві парафії Великомученика Димитрія Солунського в с. Заставне Нововолинського дек., 27 травня – 40 років;

протоієрею Сергієві Кушніру, клірикові нижнього храму кафедрального собору Святої Трійці в Луцьку, 31 травня – 20 років священичого служіння.

Щиро вітаємо! Божого благословіння, міцного духовного й тілесного здоров'я та всіляких гараздів!

ОГОЛОШЕННЯ

Запрошуємо до співпраці

Інформаційно-видавничий центр Волинської єпархії Київського Патріархату організовує і веде діяльність у нашому краї відповідно до потреб Церкви, використовуючи різні види та форми поширення інформації. Центр здійснює загальне керівництво, координацію та взаємодію відділів: інформаційної служби, прес-служби, газети «Волинські єпархіальні відомості», сайта Pravoslavja.lutsk.ua, телестудії «Собор», радіостудії «Благо», видавничого відділу «Ключі».

Нема сумнівів: потреба в поширенні Слова Божого, слова Православної Церкви дуже велика, а женців, як завжди, на ниві інформаційного служіння – мало.

Тому запрошуємо долучатися до цієї важливої праці **православних волинян-добровольців – журналістів, блогерів, редакторів, фотографів, відеооператорів, інших працівників ЗМІ, перекладачів, розповсюджувачів газет і книг**, які мають бажання і хоч невелику можливість бути апостолом XXI століття. Зголошуйтеся: за тел. (0332) 72-21-82, моб. (050) 661-56-68, ел. поштою – pres-sluzhba@ukr.net.

* * *

У Луцьку, на просп. Волі, 2 працює **єпархіальний оптово-роздрібний склад-магазин**. Тут можна придбати все церковне начиння, ікони, священичий одяг, богослужбову літературу тощо. Магазин працює в понеділок–п'ятницю з 10 до 18 год, в суботу – з 10 до 15 год. Обідня перерва з 13 до 14-ї. За довідками звертатися до Богдана Тишкевича, тел. (066) 217-25-58.

Слухайте самі, радьте іншим!

Щонеділі о 7.30 – православна передача «Благо» на **радіостанції «Сім'я і дім» (102,4 МГц)**.

Автор і ведучий протоієрей Віктор Пушко пропонує розповіді про свята й тлумачення недільних євангельських читань (рубрика «Слово душпастиря»), спілкування зі священнослужителями та мирянами на актуальні теми («Варто дослухатись»), а також церковні вісті, анонси тощо.

Відеоканал нашої єпархії

На сайті *Youtube.com* діє відеоканал «Православ'я Волині». Тут уже є і надалі регулярно розміщуватимуться репортажі, передачі, фільми та інші відеоматеріали насамперед про діяльність Київського Патріархату в нашому краї, створені єпархіальною телестудією «Собор», Волинською обласною державною телерадіокомпанією, іншими телевізійниками, аматорами. Одразу потрапити на відеоканал можна за адресою: **Youtube.com/PravoslaviaVolyni**.

ПАЛОМНИЦТВА

5 травня – до святинь Києва: Печерська лавра – Феодосіївський, Введенський, Видубицький, Іонівський, Михайлівський Золотоверхий монастирі – Андріївська церква – Володимирський собор (Патріарша Служба). Зголошуватись до 3 травня. Виїзд – 4 травня о 23.30. Повернення – 5 травня о 23.30. Вартість поїздки 230 грн.

6, 22 травня – до святинь Рівенщини: монастир у Дермані (п'ять чудотворних ікон і цілюще джерело) – собор в Острозі (мироточива ікона) – монастир у Межирічі (чудотворна ікона) – джерело Св. Миколая в Гільчі – монастир у Городку (чудотворна ікона, частинка гробу Богородиці). Зголошуватися: на першу поїздку – до 5 травня, на другу – до 21-го. Виїзд о 6.30. Повернення – о 22.00. Вартість поїздки 80 грн.

7–10 травня – до святинь Почаєва пішки. Аби взяти участь у прочанській ході, необхідно зголоситися до Юрія Нечипорука за тел. (050) 196-17-71 й о 6.00 прибути на пункт збору – до луцького кафедрального Троїцького собору.

9 травня – до Маняви (Івано-Франківська обл.): скит – джерело «Сльоза Божої Матері» – водоспад Святого Духа – джерело Святого Духа. Зголошуватися до 7 травня. Виїзд – 8 травня о 23.30. Повернення – 9 травня о 23.30. Вартість поїздки 220 грн.

9 травня – до почаївських святинь: Почаївська лавра – монастир Святого Духа (колишній лаврський скит) – монаше кладовище – джерело Праведної Анни. Зголошуватися до 8 травня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 75 грн.

13 травня – до святинь Володимира: собор і монастир Різдва Христового – Юріївська церква – Василівська церква – Успенський собор – Зимнівський монастир. Зголошуватися до 12 травня. Виїзд о 7.00. Повернення – о 19.00. Вартість поїздки 70 грн.

20 травня – до святинь Львова. Зголошуватися до 19 травня. Виїзд о 6.30. Повернення – о 23.00. Вартість поїздки 150 грн.

27 травня – до святинь Ченстохови (Польща). Зголошуватися до 10 травня.

4–10 червня – до святинь Росії. Зголошуватися до 20 травня.

21–27 червня – до святинь Санкт-Петербурга (Росія). Зголошуватися до 10 червня.

Виїзд на всі прощі – від Свято-Троїцького собору в Луцьку. Докладніша інформація та реєстрація – у паломницькому центрі єпархії «Осанна» (керівник Лариса Савчук) за тел. (0332) 71-83-77, (050) 812-09-79.

Шановні читачі, дорогі брати і сестри! Не використовуйте наш часопис у господарських цілях. Якщо газета Вам уже не потрібна – передайте її ближнім або в бібліотеку

Волинські єпархіальні відомості

Свідоцтво про державну реєстрацію: ВЛ № 219 від 03.08.2004 р.
Засновник і видавець – Управління Волинської єпархії Української Православної Церкви Київського Патріархату (Волинська духовна консисторія)
Друк: ПрАТ «Волинська обласна друкарня»
Луцьк, просп. Волі, 27. Тел. (0332) 24-25-07. Зам. 1835. Наклад 27 000 пр.
Передплатний індекс 91241

Редакція
Андрій ГНАТЮК (головний редактор), Віктор ГРЕБЕНЮК (літературний редактор і коректор), Віталій КЛІМЧУК (в. о. відповідального секретаря), протоієрей Віталій СОБКО, Валерія ЛЕСЮК, Олександр БІЛЬЧУК (верстка, «ІНІЦІАЛ»).

При використанні матеріалів часопису для публікації в інших ЗМІ посилання на нього обов'язкове. Редакція не завжди поділяє позиції авторів, які несуть відповідальність за достовірність поданої інформації, та залишає за собою право редагувати матеріали або не друкувати їх зовсім. Рукописи не рецензуються і не повертаються, листування з читачами – тільки на сторінках газети.

ДОВІДНИК ВОЛИНСЬКОЇ ДУХОВНОЇ КОНСИСТОРІЇ

43025 Луцьк, Градний узвіз, 1. Volynkonsystoriia@ukr.net.
Час роботи: понеділок–п'ятниця (крім святкових днів), 10.00–16.00. Обідня перерва: 13.00–14.00

Керуючий єпархією
Митрополит Луцький і Волинський МИХАЇЛ.
Тел./факс (0332) 72-44-64

Канцелярія
Канцлер – протоієрей Микола ЦАП. Тел. (0332) 72-53-63
Віце-канцлер – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ.
Моб. (050) 956-70-00
Секретар Галина МЕЛЬНИК. Тел./факс (0332) 72-44-64

Інформаційно-видавничий центр
Тел. (0332) 72-21-82
Голова центру – протоієрей Віталій СОБКО.
Моб. (050) 661-56-68
Інформаційна служба *(збір та опрацювання даних про діяльність єпархії)* – infosluzhba@ukr.net
Прес-служба *(співпраця зі ЗМІ)* – pres-sluzhba@ukr.net
Сайт Pravoslavja.lutsk.ua – info@pravoslavja.lutsk.ua
Газета «Волинські єпархіальні відомості» – vyev@ukr.net
Телестудія «Собор» – головний редактор Андрій ГНАТЮК
Радіостудія «Благо» –
головний редактор протоієрей Віктор ПУШКО.
Тел. (095) 126-40-77. Blaho@ukr.net
Видавничий відділ «Ключі» – завідувач Дмитро ГОЛОВЕНКО.
Моб. (050) 339-73-66, (067) 570-57-97. Kljuchi@ukr.net

Капеланська служба
Старший капелан – протоієрей Олександр БЕЗКОРОВАЙНИЙ
Інспектор з питань місійної діяльності – протоієрей Юрій БЛИЗНЮК. Тел. (0332) 20-00-25, моб. (095) 538-05-87

Паломницький центр «Осанна»
Керівник Лариса САВЧУК. Тел. (0332) 71-83-77,
моб. (050) 812-09-79

Відділ організації благодійності та соціального служіння
Завідувач Валерія ЛЕСЮК. Моб. (095) 037-67-00.
Social-sluzhba@ukr.net